

The Crime of Rape in the Current Criminal Code

[Infracțiunea de viol din perspectiva actualului Cod penal]

Cristi DANILEȚ¹

¹ Lecturer Ph.D., "Petre Andrei" University of Iași, Romania, cristivdan@yahoo.com

Abstract

The criminalization of rape under the new Romanian Criminal Code has been influenced by the growing social phenomenon of increased sexual abuse against women and children reported in recent years. Following several years of legislative hesitation, the Romanian Parliament ultimately adopted a dual approach to the criminalization of rape: one provision addressing adult victims and another concerning minor victims. Although far from perfect, the new legal provisions largely respond to prevailing social needs, with future judicial practice likely to necessitate further adaptations of the legal texts.

Keywords: rape; minor; sexual abuse.

How to cite: Danileț, C. (2025). The Crime of Rape in the Current Criminal Code. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iași, Fascicula: Drept, Științe Economice, Științe Politice*, 34, 98-114.
<https://doi.org/10.63331/upalaw/34/10>

1. Explicații preliminare

Se pune problema ce faptă comite X care o lovește cu pumnul pe Y, o dezbracă forțat, o leagă, apoi o penetrează în gură și/sau vagin. Dar atunci când Z îl adoarme pe T cu un somnifer strecurat în băutură, după care îl dezbracă și îl penetrează în anus cu o jucărie sexuală. Dar când minorul este de acord cu asemenea acțiuni, dar este prea mic pentru a realiza ce se întâmplă. Toate acestea sunt fapte de atentat contra pudoarei comise cu violență, considerate de actualul cod ca fiind „viol”.

În prezent există două forme ale infracțiunii de viol: una comisă asupra majorilor, alta asupra minorilor. În cele ce urmează voi face o prezentare în paralel, ceea ce depășește formalismul cu care de obicei profesorii de drept tratează această materie, expunând distinct fiecare infracțiune. Am optat pentru această modalitate de prezentare pentru a sublinia aspectele comune și a evidenția diferențele.

2. Definiție legală

Articolul 218 din Cod penal incriminează **violul**, care este comis doar asupra unui major, sub două forme. În forma tip din alineatul (1) fapta constă în *„Raportul sexual, actul sexual oral sau anal cu o persoană, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală, săvârșite prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare”*. În forma asimilată din alineatul (2) fapta constă în *orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise în condițiile de mai sus*.

Articolul 218¹ din Cod penal incriminează **violul săvârșit asupra unui minor**, posibil în două modalități: cu acord sau fără acordul victimei. Când autorul este un major ce obține acordul minorului sub 16 ani, devine incidentă forma tip din alineatul (1) constă în *„Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor care nu a împlinit 16 ani”*. Când autorul are o anumită relație cu victima, dintre cele expres menționate de lege, iar aceasta este minoră cu vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani, atunci sunt aplicabile dispozițiile din alineatul (5¹) și (5²) care consacră forme atenuată a acestei infracțiuni. Dacă autorul este un major și comite fapta fără acordul minorului, indiferent de vârstă, este incident alineatul (2): *„Raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală comise de un major cu un minor prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare”*.

Când autorul este un minor, sunt aplicabile dispozițiile din alin. (1¹) dacă se obține acordul victimei minore care nu are 14 ani împliniți, respectiv ale alin. (3) dacă nu există acordul minorului, indiferent de vârstă².

¹ Infracțiunea a apărut recent în Codul penal, ca urmare a modificărilor aduse prin legile nr. 217/2023 și nr. 424/2023.

² Acest mod de reglementare a făcut obiectul unor critici în literatura de specialitate. A se vedea L.V. Lefterache, „Efectul modificărilor legislative în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale asupra consecințelor răspunderii penale a minorilor”, în *Caiete de Drept penal*, nr. 4/2023, pp. 9-23; V. Cioclei, „Violul săvârșit asupra unui minor, un nou exemplu de iatrogenie juridică”, în *AUBD - Forum Juridic*, nr. 2/2023, pp. 173-178; C. Rotaru, „Pe cine și cum protejăm împotriva abuzurilor sexuale? Scurte referiri la modificările legislației penale intervenite prin Legea 217/2023”, în *AUBD - Forum Juridic*, nr. 2/2023, pp. 64-76; G.-C. Ioan, „Infracțiunile de viol săvârșit asupra unui minor și agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor – comentarii necritice. Încadrarea juridică a faptelor și stabilirea sancțiunilor penale”, în *AUBD – Forum Juridic*, nr. 1/2024, pp. 213-

3. Standarde naționale și internaționale

Incrimینarea infracțiunii de viol se întemeiază pe norme europene și constituționale de maximă importanță. Astfel, Constituția României declară demnitatea omului ca valoare supremă (art. 1 alin. 3) și garantează dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei (art. 22 alin. 1). Tot astfel, Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene declară inviolabilă demnitatea umană (art. 1) și consacră dreptul la integritate fizică și psihică (art. 3).

Cu privire la protejarea copiilor împotriva abuzurilor sexuale, menționez: Protocol Facultativ la Convenția cu privire la Drepturile Copilului, referitor la Vânzarea de Copii, Prostituția Copiilor și Pornografia Infantilă, ratificat prin Legea nr. 470/2001; Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale (Lanzarote, 2007), ratificată prin Legea nr. 252/2010; Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, ratificată prin Legea nr. 18/1990; Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului; HG nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state; Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice; Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Istanbul, 2011), ratificată prin Legea nr. 30/2016.

4. Obiectul juridic

Obiectul juridic principal al infracțiunii de viol este libertatea și integritatea sexuală, adică dreptul persoanei de a dispune de propria viață sexuală. Consider că violul este cea mai gravă infracțiune în domeniul vieții intime și, după omor, cea mai gravă infracțiune comisă asupra unei persoane în viață.

Infracțiunea are și un **obiect juridic secundar**, în anumite situații: pentru viol prin constrângere fizică acesta este integritatea corporală și sănătatea, iar pentru viol urmat de moartea victimei acesta este viața persoanei.

Cu privire la această infracțiune există câteva concepții greșite care merită menționate:

- „Violența sexuală este de obicei comisă de străini”. Realitatea ne arată că jumătate din actele de violență sexuală provine de la prieteni sau cunoscuți, inclusiv actuali sau foști parteneri;
- „Violența sexuală se întâmplă doar femeilor și fetelor”. Nu, în realitate una din 10 persoane violate este băiat/bărbat³;
- „Violența sexuală este provocată de acțiunile victimei” (fustă scurtă, consumă alcool, se droghează, trimite mesaje cu tentă sexuală, se prostituează). Nu, victima nu „și-o cere”. Agresiunea nu este niciodată cauzată de ceea ce o victimă face, spune sau poartă. Autorul este cel care alege să facă un rău victimei;

238, C. Danileț, „Modificarea modificării”, articol din 03.01.2024, disponibil pe [Juridice.ro](https://juridice.ro), accesat la data de 04.06.2025.

³ Disponibil la adresa https://mpublic.ro/sites/default/files/PDF/raport_activitate_2022.pdf, anexa 11, pp. 181-182.

- „Dacă victima nu se opune făptuitorului, înseamnă că a acceptat actul”. Nu: agresiunea sexuală este și atunci când victima nu se luptă sau nu ripostează. Lipsa vânătăilor sau rănilor nu înseamnă că abuzul nu a avut loc, căci multe victime „îngheață” de frică, din instinct de conservare, pentru a evita lupta, dureri sau răni suplimentare.

5. Obiectul material

Obiectul material este corpul persoanei aflată în viață.

Dacă corpul aparține unei persoane decedate, fapta va constitui infracțiunea de profanarea de cadavre sau morminte, prevăzută de art. 383 alin. (1) din Codul penal.

6. Subiectul activ

6.1. Pentru infracțiunea prevăzută de art. 218, subiectul activ este *necircumstanțiat*: poate fi orice persoană fizică, responsabilă penal, indiferent de sexul acesteia. Sunt de opinie că infracțiunea poate fi comisă și de o persoană juridică, ca instigator sau complice. Anumite calități ale subiectului activ, cum ar fi cea de profesor, îngrijitor, paznic, bonă, soț, rudă apropiată, recidivist special vor atrage reținerea variantelor agravate de la alin. (3) lit. a), b) și g).

Pentru infracțiunea comisă asupra unui minor în modalitățile prevăzute de art. 218 alin. (1¹) și alin. (3), subiectul activ este un *minor* cu vârsta de 14 ani împliniți și având discernământ, care nu este supus constrângerii morale ori fizice pentru a se comite fapta. În prima situație, când este vorba de un minor care întreține relația intimă cu penetrare cu participarea altui minor, infracțiunea este bilaterală: ambii participanți sunt, în același timp, autori⁴.

Pentru infracțiunea comisă asupra unui minor cu vârsta de 16-18 ani în modalitățile prevăzute de art. 218 alin. (5¹) și alin. (5²), subiectul activ este numai un *major* aflat într-una dintre cele șase relații cu victima, expres enumerate de lege.

6.2. Participația este posibilă sub forma:

- coautoratului: de exemplu, unul ține victima ca celălalt să o violeze sau unul comite raport sexual în timp ce altul comite un act sexual oral. În aceste situații, fiecare va răspunde pentru infracțiunea de viol, reținându-se varianta agravată de la alin. (3) lit. f), căci comit fapta *împreună*;

- instigării: instigator poate fi o persoană de orice sex;

- complicității: de exemplu, complicele procură arma pentru a fi amenințată victima de autor, procură drogul pentru a fi administrat victimei de către autor, urmărește victima pentru a fi prinsă de autor, pune la dispoziția autorului mașina sau apartamentul său unde au loc actele sexuale. Complice poate fi o persoană de orice sex. În cazul complicității concomitente, se va reține varianta agravată de la alin. (3) lit. f), căci fapta se comite *împreună*.

7. Subiectul pasiv

7.1. Subiectul pasiv al infracțiunii de viol trebuie să fie o ființă umană.

⁴ Este de remarcat că dacă diferența de vârstă dintre cei doi minori participanți la relațiile intime cu acord este mai mică de cinci ani, niciunul nu va fi tras la răspundere.

Dacă fapta se comite asupra unui *animal*, fapta va fi infracțiunea de zoofilie, prev. de art. 25 alin. (2) lit. d) din Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor⁵. Când victima este obligată să întrețină relații sexuale cu un animal, făptuitorul va răspunde pentru concurs între infracțiunea de viol și cea de zoofilie.

În cazul infracțiunii din art. 218 victima trebuie să fie *majoră*. Dacă victima este *minoră*, se va reține infracțiunea de la art. 218¹ și aici deosebim trei situații:

- dacă nu își dă acordul pentru desfășurarea actelor intime, nu are importanță vârsta victimei minore;
- dacă victima își dă acordul și făptuitorul este minor, fapta va fi infracțiune numai dacă victima încă nu a împlinit vârsta de 14 ani;
- dacă victima își dă acordul și făptuitorul este major, fapta va fi infracțiunea numai dacă victima încă nu a împlinit vârsta de 16 ani: însă, dacă victima a împlinit 16 ani, atunci fapta este infracțiune numai într-una din cele șase împrejurări expres prevăzute de alin. (5¹) și (5²) care impun să existe o anumită relație între făptuitor și victimă.

Precizez că nu are importanță sexul sau orientarea sexuală a victimei, care este starea ei civilă, dacă a mai avut relații intime cu făptuitorul, dacă este sau nu virgină ori dacă este prostituată.

Cât privește victima minoră sub 16 ani, este de remarcat că de existența acordului său la desfășurarea actelor intime depinde încadrarea juridică a faptei (pedeapsa este mai mare dacă lipsește acordul) sau chiar răspunderea făptuitorului (acesta nu va fi sancționat dacă există acordul victimei și diferența de vârstă este sub 5 ani). Evident, acordul trebuie dat în cunoștință de cauză. Prin urmare, dacă victima nu are reprezentarea aspectelor cu privire la care și-a dat acordul din cauza vârstei prea mici, lipsa discernământului său va echivala cu nevalabilitatea manifestării de voință și, astfel, fapta va fi încadrată întotdeauna în infracțiunea de viol fără acord.

De remarcat că atunci când victima produce rănirea făptuitorului pentru a se apăra, ea nu va răspunde pentru infracțiunea de lovire sau de vătămare corporală, căci este stare de legitimă apărare prevăzută de art. 19 C.pen.

7.2. În caz de pluralitate de victime, se comit atâtea infracțiuni câte persoane violate sunt, sub forma concursului real de infracțiuni.

8. Latura obiectivă⁶

8.1. Elementul material

În forma tip, violul este infracțiune comisivă constând într-o penetrare sexuală neconsimțită.

Consimțământul înseamnă aici acordul de voință dat în mod liber pentru a întreține relații intime. În România vârsta consimțământului este 16 ani. Prin urmare:

- Dacă există acordul valabil al victimei ce a împlinit vârsta de 16 ani, fapta nu va fi „viol”. Eventual, dacă actele intime se desfășoară în public, fapta va fi „ultraj contra bunelor moravuri” prevăzută de art. 375 din Codul penal;

⁵ Legea a fost republicată în Monitorul Oficial nr. 320 din 30 aprilie 2014. Zoofilia a apărut în legislație ca urmare a modificărilor aduse prin Legea nr. 138/2022.

⁶ Pentru ușurința în prezentarea infracțiunilor voi face referire principală la infracțiunea prevăzută de art. 218 ce se aplică aproape identic pentru cea din art. 218¹, urmând ca acolo unde sunt diferențe să le precizez în mod explicit.

▪ Dacă victima minoră a împlinit 16 ani și este într-o relație cu făptuitorul expres prevăzută de lege, respectiv dacă ea are sub 16 ani indiferent de relația cu făptuitorul, fapta va fi „viol săvârșit asupra unui minor” prevăzută de art. 218¹ din Codul penal.

Acordul trebuie să existe pe toată perioada actului sexual: dacă partenerul revine asupra acordului și făptuitorul nu se retrage, fapta va fi „viol”.

Acțiunea se poate realiza prin una sau mai multe din următoarele modalități alternative, care presupun **penetrare**. Astfe, în varianta tip din alin. (1) fapta se comite prin:

- *Raport sexual*: introducerea penisului în vagin, așadar subiecții sunt de sex diferit;
- *Act sexual oral* (felație): introducerea organului genital în cavitatea bucală. Subiecții sunt de sex diferit sau de același sex. Pentru comiterea faptei, subiectul activ poate folosi propriul organ sexual ori se poate folosi de organul sexual al victimei;
- *Act sexual anal*: introducerea penisului în cavitatea anală. Subiectul activ este un bărbat, iar victima poate fi bărbat sau femeie.

Chiar dacă se comite acțiunea prin mai multe modalități, dar asupra aceleiași victime, încadrarea juridică se va face într-o singură infracțiune de viol prev. de art. 218 alin. (1) din C.pen.

În varianta asimilată din alin. (2) fapta se comite prin *orice alte act de penetrare vaginală sau anală*: se pot folosi părți ale corpului (deget, mână, limba), obiecte (organ sexual artificial, sticlă, băț, fruct, legumă), animale. Dacă penetrarea nu este cu organul sexual și are loc în cavitatea bucală, atunci fapta constituie infracțiunea de agresiune sexuală prevăzută de art. 219, respectiv art. 219¹.

Dacă asupra aceleiași victime se comite acțiunea din alin. (2) și una sau mai multe modalități din alin. (1), încadrarea juridică se va face într-o singură infracțiune de viol prevăzută de art. 218 alin. (1) și (2) din C.pen.

Dacă actele sexuale *nu presupun penetrarea*, atunci fapta va fi „agresiune sexuală” prevăzută de art. 219 C.pen când victima este majoră, respectiv art. 219¹ când victima este minoră. Actele de *autosatisfacere* pot fi încadrate la infracțiunea de „corupere sexuală” la care face referire art. 221 C.pen când sunt comise de față cu un minor și/sau de „ultraj contra bunelor moravuri” din art. 375 C.pen atunci când sunt comise în public.

Când se comit atât acte de viol (în forma tip sau asimilată), cât și acte de agresiune sexuală, se va reține doar violul, conform dispoziției exprese din art. 219 alin. (4), respectiv din art. 219¹ alin. (6). Este de remarcat că regula nu este valabilă când violul a rămas în forma tentativei, caz în care se va reține un concurs între tentativa de viol și agresiunea sexuală⁷.

8.2. Cerință esențială

Forma tip a infracțiunii se caracterizează prin lipsa de consimțământ al victimei. Iată care sunt modalitățile alternative legale de încălcare a voința victimei⁸:

⁷ A se vedea V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ediția 7, Editura C.H. Beck, 2022, p. 208.

⁸ *Ibidem*, p. 209 și următ.

▪ **Constrângere:**

În primul rând, constrângerea poate fi de natură *fizică*: orice forță fizică exercitată intenționat asupra victimei pentru a-i înfrânge rezistența: înfometare, izolare sau lovire. Când privește lovirea, ea se comite în forma simplă prevăzută de art. 193 alin. (1); dacă e mai gravă, atunci violul va fi în concurs cu infracțiunea din art. 193 alin. (2); dacă se produc răni foarte grave din culpa autorului, violul se va încadra în forma agravată din alin 3² lit. a). Dacă victima este lovită și ulterior consumării violului, se va reține concurs de infracțiuni între viol și lovire. Infracțiunea de viol absoarbe în mod natural lipsirea de libertate în mod ilegal (art. 206), dar dacă aceasta din urmă depășește durata desfășurării violului, atunci se va reține concursul real între cele două infracțiuni.

În al doilea rând, constrângerea poate fi de natură *psihică*, care este folosită pentru a înfrânge rezistența și absoarbe infracțiunea de amenințare (art. 206). Dacă victima acceptă violul de teama amenințării exercitate la un alt moment dat, din trecut, se va reține concurs între infracțiunile de șantaj și viol.

Constrângerea este anterioară sau concomitentă actului sexual. Nu are importanță că cineva a exercitat actul de constrângere și altcineva a întreținut actul sexual (primul este complice sau chiar coautor). Nu este obligatoriu ca victima să opună rezistență fizică. Dacă victima nu reacționează din pricina temerii de a nu fi rănită mai grav, nu înseamnă că a acceptat (efectul de „înghețare”). În materie de probe, lipsa urmelor unor violențe nu înseamnă automat acordul victimei pentru a întreține relații sexuale.

▪ **Punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința:** Paralizarea victimei este generată de făptuitor. Dacă i se administrează alcool, pastile sau droguri de autor/complice fără ca ea să dorească, va fi agravanta din alin. (3²) lit. f);

▪ **Profitând de imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința.** De data aceasta, starea victimei este preexistentă și independentă de voința făptuitorului, dar acesta este cel care profită de respectiva situație.

Victima nu se poate apăra când este vulnerabilă fizic, adică este legată, epuizată de oboseală, într-o poziție incomodă (de exemplu, prinsă parțial sub dărâmături). Deasemenea, victima nu își poate exprima voința când e vulnerabilă psihic: este adormită, leșinată, în comă, drogată, în beție, hipnotizată.

Dacă victima se află într-o stare de vulnerabilitate vădită, cauzată de vârstă, boală, handicap fizic sau psihic ori o situație de dependență, atunci este incidentă agravanta din alin. (3²) lit. d).

8.3. Urmarea imediată

Urmarea imediată constă în lezarea libertății sexuale. Pentru formele agravate, infracțiunea are drept urmare imediată, după caz: vătămarea gravă, decesul, punerea în pericol a relațiilor de familie.

8.4. Legătura de cauzalitate

Atingerea libertății sexuale nu trebuie stabilită, căci rezultă din însăși comiterea faptei (*ex re*)⁹. Dacă sunt urmări de tipul vătămării sau decesului, atunci legătura de cauzalitate trebuie stabilită prin dovezi.

9. Forma de vinovăție

Atunci când victima se opune explicit, forma de vinovăție constă în intenția *directă*. Când victima se află în stare de vulnerabilitate fizică/psihică, cunoscută de făptuitor, vinovăția este o formă de intenția *indirectă*. Dubiul că făptuitorul ar fi cunoscut această stare îi va profita.

Când fapta are ca urmare vătămarea corporală sau moartea, forma de vinovăție este intenția *depășită* (*praeterintenție*).

O precizare: controlul rectal și cel vaginal în condițiile *examinării fizice* reglementate de art. 190 C.proc.pen. exclud reținerea infracțiunii de viol, în temeiul art. 21 alin. (2) din C.pen.

10. Formele infracțiunii

Tentativa la ambele infracțiuni de viol se pedepsește în toate cazurile, conform art. 218 alin. (6), respectiv art. 218¹ alin. (8) din C.pen. Tentativa poate fi doar imperfectă (neterminată): încep actele de constrângere (de exemplu, victima este trântită la pământ, legată, dezbrăcată, lovită, amenințată, i se astupă gura cu mâna), dar actul sexual nu mai are loc din cauza rezistenței victimei sau intervenției vreunui terț.

Dacă făptuitorul s-a *desistat*, el nu va fi pedepsit pentru tentativă de viol, dar va fi pedepsit pentru actele realizate până în acel moment - lovire, amenințare sau distrugere.

Consumarea are loc în momentul realizării actului sexual (penetrarea). Nu are importanță cât de adânc a pătruns făptuitorul în corpul victimei, cât a durat actul sexual, dacă victima a fost deflorată, dacă făptuitorul a avut orgasm sau dacă a ejaculat.

Infracțiunea este pasibilă de a fi comisă în formă **continuată**, în condițiile art. 35 și 36 din Codul penal, astfel că se va epuiza atunci când are loc ultima acțiune.

11. Varianta agravantă a infracțiunii de viol, de la alin. (3)

Fapta este pedepsită mai aspru atunci când:

⁹ În privința colectării urmelor și administrării probelor, a se vedea: V. Badea, B.-N. Trandafir, *Ghid metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței*, 2017, disponibil la <https://fonpc.ro>; CSM, *Ghid de bune practici în domeniul tehnicilor de audiere a minorilor*, Editura Universul Juridic, 2024, disponibil online la https://juridice.ro/wp-content/uploads/2024/06/A2.3-Ghid-audiere-minori_site_final.pdf; PICCJ, *Îndrumar teoretic și practic privind infracțiunea de viol. O abordare axată pe victimele minore*, 2022, disponibil la <https://www.mpublic.ro/sites/default/files/PDF/indrumar.pdf>; M. M. Pivniceru, C. Luca, V. Ciofu, S. Luca, D. Mirăuță, *Ghid de audiere a copilului în proceduri judiciare*, ediția a doua, Editura Hamangiu, 2024, disponibil la www.alternativesociale.ro; E. Cazan, D. Matei, R. Budăi, R. Gavriș, *Tactica audierii în procesul penal. Ghid de bune practici*, Editura Măiastra, Târgu Jiu, 2020, la <https://inm-lex.ro/poca/files/Ghid%20tehnici%20audiere%20-%20web-online.pdf>.

a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului¹⁰. Este o circumstanță personală¹¹. Poate avea o astfel de relație cu victima:

- o persoană care are *obligația legală*: părinte (natural sau adoptator), tutore, curator, pedagog, profesor, învățător, educator, instructor sportiv, doctor, asistent medical, infirmier, paznic, gardian, polițist, polițist de penitenciare. Nu are importanță că provine de la o instituții de stat sau una privată;

- o persoană care are *obligația contractuală*: vecin, bonă, meditator;

- o persoană care are *obligația morală*: rudă, soțul pentru copilul neadoptat al celui alt soț;

În cazul în care victima este *minoră* cu vârsta sub 16 ani, se va face încadrarea juridică în infracțiunea din art. 218¹ alin (4) lit. b) din Codul penal, iar dacă are 16 ani împliniți, se va reține infracțiunea din art. 218¹ alin (5¹) lit. b).

b) fapta a fost comisă de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima. Este o circumstanță personală. Sintagma „membru de familie” are înțelesul din art. 177 C. pen (soț, rudă apropiată, concubin), indiferent dacă conviețuiește sau gospodărește cu victima. Nu se va reține concurs cu infracțiunea de „incest” prevăzută de art. 377, căci acesta poate fi comis numai în mod consimțit¹². În cazul soților, violul poate fi comis și constituie infracțiune indiferent că locuiesc împreună sau sunt despărțiți în fapt.

„Persoana care conviețuiește” este cel care locuiește împreună cu victima: poate fi un coleg de cămin, internat, apartament, centru de plasament.

Dacă victima *minoră* este constrânsă de un membru de familie sau persoana cu care conviețuiește, se va reține art. 218¹ alin. (4) lit.a) din Codul penal; dacă victima are 16 ani împliniți și este constrânsă de un membru de familie, se va reține infracțiunea din art. 218¹ alin (5¹) lit. a).

c) fapta a fost comisă în scopul producerii de materiale pornografice. În acest caz, actul sexual forțat este imortalizat foto și/sau video. Este o circumstanță reală¹³.

Dacă victima este *minoră* se va reține infracțiunea de viol săvârșit asupra unui minor în forma din art. 218¹ alin. 4 lit. d) din Codul penal dacă nu a împlinit vârsta de 16 ani, respectiv art. 218¹ alin. (5¹) lit. d) din Codul penal dacă are vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani.

Precizez că Legea nr. 196/2003¹⁴ conține mai multe definiții utile pentru subiectul analizat: *pornografia* – „actele cu caracter obscen, precum și materialele care reproduc sau difuzează asemenea acte”; *acte cu caracter obscen* – „gesturi sau comportamente sexuale explicite, săvârșite individual sau în grup, imagini, sunete ori cuvinte care prin semnificația lor aduc ofensă la putoare, precum și orice alte forme de manifestare indecentă privind viața sexuală, dacă se săvârșesc în public”; *materiale cu caracter obscen* – „obiecte, gravuri, fotografii, holograme, desene, scrieri, imprimate, embleme, publicații, filme, înregistrări

¹⁰ Se va reține această agravantă nu numai când coautorul are această calitate, ci și când doar instigatorul sau complicele o are, în ceea ce privește fapta sa.

¹¹ Circumstanțele privitoare la persoana autorului sau a unui participant nu se răsfrâng asupra celorlalți, conform art. 50 alin. (1) din Codul penal.

¹² ICCJ, s. pen, dec. nr. 1734/2014, prezentată la www.legeaz.net, accesat la data de 4.06.2025.

¹³ Se va răsfrânge asupra participanților dacă au cunoscut-o sau prevăzut-o (art. 50 alin. 2).

¹⁴ Legea nr. 196 din 13 mai 2003 privind prevenirea și combaterea pornografiei, republicată în Monitorul Oficial nr. 198 din 20 martie 2014.

video și audio, spoturi publicitare, programe și aplicații informatice, piese muzicale, precum și orice alte forme de exprimare care prezintă explicit sau sugerează o activitate sexuală”.

În ipoteza analizată scopul califică intenția, astfel că fapta va fi comisă cu *intenție directă*. Nu are importanță dacă scopul a fost realizat sau nu. Dacă scopul a fost realizat, adică s-au immortalizat actele intime desfășurate, deosebim două situații: dacă victima este *majoră* se va reține concurs între infracțiunea de „viol” din art. 218 alin. 3 lit. d) și cea de „violarea vieții private” din art. 226 alin. (1)¹⁵, iar dacă victima este *minoră* se va reține concursul între „viol săvârșit asupra unui minor” din art. 218¹ alin. (4) lit. d) sau alin. (5¹) lit d) și cea de „pornografia infantilă” din art. 374.

d) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună. Este o circumstanță reală. Fapta se poate comite sub forma *complicității concomitente*, când un participant îl ajută pe altul să comită fapta, încurajându-l și explicându-i ce să facă; poate fi comis sub forma *coautoratului*, care la rândul său fie concomitent (de exemplu, un făptuitor întreține un raport sexual, altul în același timp întreține un act sexual oral cu aceeași victimă), fie succesiv (de exemplu, un făptuitor ține victima pentru ca altul să întrețină actul sexual, după care schimbă rolurile, în aceeași împrejurare și cu aceeași victimă). În oricare din aceste situații, fiecare făptuitor va răspunde pentru comiterea faptei în forma incriminată în art. 218 alin. (3) lit f).

Nu se va mai reține circumstanța agravantă generală din art. 77 lit. a) din C.pen constând în săvârșirea faptei de trei sau mai multe persoane împreună, căci se aplică doar reglementarea specială analizată.

Dacă mai multe persoane întrețin relații sexuale cu aceeași victimă, dar fără o înțelegere între ele și fără a se ajuta în vreun fel, atunci nu se reține forma agravată a violului în sarcina lor, ci forma simplă pentru fiecare făptuitor.

Când victima este *minoră* se va reține infracțiunea de „viol săvârșit asupra unui minor” din art. 218¹ alin. 4 lit. e) din Codul penal dacă minorul nu a împlinit vârsta de 16 ani, respectiv din art. 218¹ alin. (5²) lit. a) din Codul penal dacă are vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani.

e) făptuitorul se folosește de autoritatea funcției sale. Este o circumstanță personală. Făptuitorul este, de exemplu, psiholog, psihiatru, polițist, paznic, profesor.

Când victima este *minoră* sub 16 ani se va reține infracțiunea de viol săvârșit asupra unui minor în forma din art. 218¹ alin. 4 lit. b) din Codul penal; dacă are 16 ani împliniți, se va reține infracțiunea din art. 218¹ alin (5¹) lit. b).

Tentativa la toate formele de mai sus se pedepsește, potrivit art. 218 alin. (6) din Codul penal.

12. Varianta agravantă a infracțiunii de viol, de la alin. (3²)

Infracțiunea este pedepsită și mai aspru când faptele prevăzute la alin. (1)-(3) au fost comise în una din următoarele împrejurări:

a) fapta a avut ca urmare vătămarea corporală sau a pus în pericol viața victimei în orice alt mod. Aceasta este o circumstanță reală.

¹⁵ Eventual în concurs și cu infracțiunea de „violarea vieții private” prevăzute de art. 226 alin. (2¹) din Codul penal, dacă imaginile intime au fost distribuite fără acceptul victimei.

„Vătămarea corporală” are înțelesul din art. 194 C.pen, cu cele cinci urmări din conținutul legal¹⁶, infracțiune care este absorbită în infracțiunea complexă de viol în varianta agravată. Cât privește a doua urmare – punerea în pericol a vieții victimei –, sunt de părere că prevederea este inutilă, căci art. 194 alin. (1) lit. e) oricum incriminează vătămarea corporală care a avut ca urmare punerea în primejdie a vieții persoanei.

În această variantă, fapta este imputabilă făptuitorului în baza *praeintenției*, căci vătămarea corporală, respectiv moartea victimei este o consecință a faptei de viol. Dacă este vorba de alte circumstanțe, atunci se va reține concursul de infracțiuni: de exemplu, dacă făptuitorul nu reușește să aibă relații sexuale cu victima și o lovește grav ca să se răzbune, atunci se va reține un concurs între tentativă de viol și vătămarea corporală; dacă în timpul comiterii violului sau ulterior, autorul bate grav victima sau o omoară, atunci se va reține concursul de infracțiuni între violul în forma tip și infracțiunea de omor sau omor calificat din art. 188-189 sau cel puțin loviri sau vătămări cauzatoare de moarte din art. 194 C.pen.

Dacă victima este *minoră*, fapta se va încadra în art. 218¹ alin. (4) lit. c) din Codul penal dacă victima nu a împlinit 16 ani, respectiv în art. 218¹ alin. (5¹) lit. c) din Codul penal dacă are vârsta cuprinsă între 16 și 18 ani.

b) victima este o femeie gravidă. Starea de graviditate este anterioară violului și trebuie cunoscută de făptuitor, adică sarcina este vizibilă sau se probează că a aflat de sarcină din actele citite ori spusele cuiva, poate chiar ale victimei. Eroarea asupra stării de graviditate a victimei profită făptuitorului.

c) în urma faptei victima rămâne însărcinată. Este o consecință a penetrării vaginale a victimei. Nu are importanță dacă făptuitorul a urmărit sau nu ca victima să rămână însărcinată.

Atunci când victima este *minoră*, se va reține infracțiunea de „viol săvârșit asupra unui minor” în forma din art. 218¹ alin. (4) lit. g) din Codul penal.

d) victima se află într-o stare de vulnerabilitate vădită, cauzată de vârstă, boală, handicap fizic sau psihic ori o situație de dependență. Este vorba de stări în care se află victima independent de acțiunile făptuitorului.

Atunci când victima este *minoră*, se va reține infracțiunea de „viol săvârșit asupra unui minor” în forma din art. 218¹ alin. (4) lit. b) din Codul penal; dacă are 16 ani împliniți, se va reține infracțiunea din art. 218¹ alin. (5¹) lit. b).

e) fapta a fost comisă prin folosirea unei arme sau prin amenințarea cu aceasta. Făptuitoriul folosește sau amenință cu o armă de foc, o armă albă ori cu o armă asimilată¹⁷. Portul sau folosirea neautorizată a armei atrage aplicarea regulilor concursului de infracțiuni.

f) victimei i s-a administrat fără știința ei sau împotriva voinței sale, alcool sau orice substanță care îi afectează discernământul sau controlul acțiunilor sale.

¹⁶ Art. 194 C. pen – Vătămarea corporală: (1) Fapta prevăzută în art. 193, care a cauzat vreuna dintre următoarele consecințe: a) o infirmitate; b) leziuni traumatice sau afectarea sănătății unei persoane, care au necesitat, pentru vindecare, mai mult de 90 de zile de îngrijiri medicale; c) un prejudiciu estetic grav și permanent; d) avortul; e) punerea în primejdie a vieții persoanei.

¹⁷ A se vedea definiția *armei* din art. 179 și 372 din Codul penal, respectiv Legea nr. 295 din 28 iunie 2004 privind regimul armelor, componentelor esențiale și al munițiilor.

Discernământul este capacitatea de a realiza faptele și urmările sale. În cazul expus, victima este drogată (cum ar fi GBH numit și „drogul violului”, diverse tipuri de substanțe narcotice, substanțe etnobotanice) ori îmbătată (alcool, cloroform etc).

Tentativa la toate formele de mai sus se pedepsește, potrivit art. 218 alin. (6) din Codul penal.

13. Varianta agravantă a infracțiunii de viol, de la alin. (4): dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei. Este o circumstanță reală.

Aici, fapta este comisă cu forma de vinovăție a *praterintenției*: de exemplu, făptuitorul lovește victima, începe să întrețină relații sexuale cu ea și în timpul desfășurării acestora victima moare. Nu este susceptibilă de tentativă.

Dacă făptuitorul a comis omorul pentru a ascunde fapta de viol, atunci se va reține omorul calificat prev. de art. 189 alin. (1) lit. d) în concurs cu viol, dar excluzând forma din alin. (4). Dacă, determinată de fapta de viol, victima s-a sinucis, atunci se va reține un concurs de infracțiuni între cea de „viol” și cea de „determinarea sau înlesnirea sinuciderii” prevăzută de art. 191 C.pen.

Fac o precizare în legătură cu sancționarea violului nereușit urmat de moartea victimei: dacă actul sexual nu se consumă și intervine moartea victimei, nu se va reține tentativa, ci *infracțiunea consumată praterintenționată*, conform art. 36 alin. (3) C.pen: se aplică pedeapsa ca și cum infracțiunea de viol s-ar fi consumat, așadar pedeapsa întregă prevăzută pentru agravanta din alin. (4), nu redusă la jumătate ca în cazul tentativei.

Când victima este un minor, indiferent de vârstă și de calitatea dintre făptuitor și ea, fapta se va încadra în infracțiunea prevăzută de art. 218¹ alin. (6) din Codul penal.

14. Variante diferite ale agravantei pentru infracțiunea de „viol săvârșit comis asupra unui minor”

Variantele agravate ale infracțiunii prevăzute de art. 218¹ din Codul penal au corespondent în cele ale infracțiunii tip de „viol” și am evidențiat aceasta mai sus. Acum voi expune agravantele specifice doar infracțiunii de viol în care victima este minoră:

- **Alin. (4) lit. b) și alin. (5¹) lit. b):** făptuitorul a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere asupra minorului – în prima situație, minorul are vârsta de până la 16 ani; în a doua situație, vârsta sa este cuărină între 16 și 18 ani. Este vorba, de exemplu, de un major care este vecin al victimei, prieten de familie sau rudă mai îndepărtată și care se folosește de această relație pentru a obține apropierea de minor și, eventual, obținerea acordului acestuia pentru comiterea faptei;

- **Alin. (4) lit. b):** făptuitorul a abuzat de o stare de incapacitate fizică sau psihică a minorului sub vârsta de 16 ani. Consider că prevederea este inutilă, întrucât în același paragraf se menționează deja ipoteza existenței unui handicap fizic sau psihic;

- **Alin. (5¹) lit. b):** făptuitorul a abuzat de o stare de vădită vulnerabilitate a minorului cu vârsta de 16-18 ani cauzată de o incapacitate fizică sau psihică a minorului sau unei alte cauze. Am aceeași observație cu privire la incapacitate, menționată mai sus. Cât privește înțelesul sintagmei „alte cauze”, practica urmează să le definească;

- **Alin. (4) lit f) și alin. (5²) lit. a):** fapta a fost săvârșită de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism ori o infracțiune de trafic de persoane sau trafic de

minori – în prima situație victima are vârsta de până la 16 ani, iar în a doua situație victima are vârsta de 16-18 ani. Este vorba de o recidivă specială. Consider că trebuie să fie vorba de o condamnare definitivă a făptuitorului pentru infracțiunile menționate. Nu are importanță dacă a fost condamnat la pedeapsa amenzii sau închisorii, cu executare sau cu suspendare, dacă a început executarea pedepsei ori nu, nici dacă a intervenit sau nu reabilitarea;

▪ **Alin. (5):** faptele prevăzute la alin. (1) și (1¹) au fost comise în schimbul unei remunerații, al unui folos material ori al unui avantaj în natură sau al promisiunii unor astfel de beneficii. Este vorba de victima minoră care a consimțit la actul sexual, însă acordul său a fost cumpărat cu foloase concrete sau promisiunea obținerii lor.

15. Sancționare

Infrațiunea de „viol” prevăzută de art. 218 din Codul penal se sancționează astfel: cu închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi – în forma tip din alin. (1) și cea asimilată din alin. (2); cu închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi – în forma agravată de la alin. (3); cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi – în forma agravată de la alin. (3²); cu închisoarea de la 9 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi – în forma agravată de la alin. (4).

Infrațiunea de „viol comis asupra unui minor” prevăzută de art. 218¹ din Codul penal se sancționează astfel: când făptuitorul este major, cu închisoarea de la 7 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi dacă victima minoră își dă acordul la întreținerea relațiilor intime și cu închisoarea de la 8 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi dacă victima minoră nu și-a exprimat acest acord; măsură educativă când făptuitorul este minor¹⁸; limita maximă specială se majorează cu 3 ani închisoare pentru agravantele din alin. (4) și (5); pedepsele sunt mai mici când victima are vârsta de 16-18 ani: închisoarea de la 2 la 9 ani și interzicerea exercitării unor drepturi pentru cele patru împrejurări din alin. (5¹) și închisoarea de la 3 la 10 ani¹⁹ pentru cele două împrejurări din alin. (5²). În fine, dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 9 la 18 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

16. Personalitatea legii penale

Prin excepție de la prevederile art. 9 și în aplicarea art. 12 din Codul penal, pentru fapta de „viol” și „viol săvârșit asupra unui minor” legea penală română se aplică dacă infracțiunea a fost săvârșită în afara teritoriului țării de către un cetățean român sau de o persoană juridică română, chiar dacă fapta nu este prevăzută ca infracțiune de legea penală a țării unde aceasta a fost săvârșită²⁰.

17. Prescripția răspunderii penale

Prescripția nu înlătură răspunderea penală pentru cele două infracțiuni de viol, conform art. 153 alin. (2) lit. c) din C. pen.

¹⁸ Alin. (1¹) prevede măsuri educative pentru lipsa constrângerii, iar alin. (3) prevede închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi pentru constrângere. În concret, minorul va fi sancționat cu o măsură educativă, doar că în cea de-a doua ipoteză va fi una privativă de libertate.

¹⁹ Legiuitorul a uitat să menționeze și pedeapsa complementară a „interzicerii exercitării unor drepturi” în acest caz.

²⁰ Conform art. II din Legea nr. 217/2020 de modificare a Codului Penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 1012 din 30 octombrie 2020.

18. Aspecte procesuale

Infracțiunea de viol prevăzută în art. 218 din Codul penal se urmărește la *plângerea prealabilă* a persoanei vătămate, numai în ceea ce privește varianta tip și cea asimilată. Prin urmare, lipsa sau retragerea plângerii prealabile împiedică tragerea la răspundere penală. Celelalte variante ale infracțiunii de „viol”, precum și toate formele infracțiunii de „viol săvârșit asupra unui minor” se urmăresc din oficiu.

Conform art. 218¹ alin. (7) din Codul penal, fapta comisă de un major cu un minor sub 16 ani având acordul acestuia, respectiv cea comisă de un minor cu un minor când există acordul celor implicați, nu se sancționează dacă diferența de vârstă între făptuitor și victimă nu depășește 5 ani²¹.

Competența de urmărire penală revine organului de urmărire penală obișnuit, adică poliția judiciară sau procurorul de la Parchetul de pe lângă Judecătoria, iar competența judecării în primă instanță revine Judecătoriei. Prin excepție, infracțiunea de viol urmat de moartea victimei revine în competența de urmărire penală proprie a procurorului, iar competența de judecată revine Tribunalului.

Violul face parte din infracțiunile pentru care pot fi prelevate *probe biologice*, în vederea introducerii profilelor genetice în Sistemul Național de Date Genetice Judiciare²². Persoanele care le-au comis vor fi notate în *Registrul* național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor²³.

19. Corelații legislative

Fapta persoanei care, luând cunoștință de comiterea unui viol care a avut ca urmare moartea victimei sau de comiterea unui viol asupra unui minor nu înștiințează de îndată autoritățile comite infracțiunea de „nedenunțare” prevăzută de art. 266 alin. (1) din Codul penal.

Săvârșirea, în cadrul unui atac generalizat sau sistematic, lansat împotriva unei populații civile, a faptelor de viol constituie „infracțiuni contra umanității” prevăzută de art. 439 din Codul penal.

Săvârșirea, în cadrul unui conflict armat, cu sau fără caracter internațional, asupra uneia sau mai multor persoane protejate de dreptul internațional umanitar, a violului, constituie „infracțiuni de război contra persoanelor” prevăzută de art. 440 din Codul penal.

Persoana care a fost condamnată definitiv pentru viol nu poate adopta, potrivit art. 7 din Legea nr. 273/2004.

Violul este o infracțiune pentru care se poate emite ordin de protecție provizoriu sau ordinar, potrivit Legii nr. 213/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice,

²¹ Cauza de nepedepsire își are explicația în clauza „Romeo și Julieta” din dreptul francez, profund criticabilă. Cum și când a apărut aceasta în legislația noastră, a se vedea critica cuprinsă în nota de subsol nr. 6, VeDem Just, „Lege nouă: modificări codurile penale”, la <https://vedemjust.ro/modificari-cp-cpp-ii>, accesat la data de 04.06.2025.

²² Conform Legii nr. 76/2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 289 din 14 aprilie 2008. Legea nu a fost actualizată pentru a prevedea și noua infracțiune, cea de „viol comis asupra unui minor”, dar este aplicabilă rațiunea pentru care se prelevează datele în cazul celor condamnați pentru infracțiunea de „viol”.

²³ Conform Legii nr. 118/2019, publicată în Monitorul Oficial nr. 522 din 26 iunie 2019. Legea nu a fost actualizată pentru a prevedea și noua infracțiune, cea de „viol comis asupra unui minor”, dar este aplicabilă rațiunea pentru care se notează în registrul condamnații în cazul celor care sunt condamnați pentru infracțiunea de „viol”.

atunci când între cei implicați există relații de familie, respectiv potrivit Legii nr. 26/2024 privind ordinul de protecție, atunci când făptuitorul și victima sunt persoane străine.

Conform art. 168 alin. (7) din Legea nr. 198/2023, nu poate ocupa/exercita o funcție didactică de predare, de îndrumare și control, didactică auxiliară, administrativă sau orice activitate didactică sau de conducere în sistemul de învățământ preuniversitar persoana care a fost condamnată penal definitiv pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni contra libertății și integrității sexuale pentru care nu a intervenit reabilitarea.

20. Jurisprudență CEDO

Cauza MC contra Bulgariei (cererea nr. 39272/98, hotărârea din 4 dec. 2003): o adolescentă de 14 ani și 10 luni acceptă să plece dintr-un club cu trei băieți cu vârstele de 20-21 ani; reclamanta afirmă că a fost violată de doi dintre băieți, iar cei trei băieți afirmă că au fost acte sexuale consimțite de aceasta. Autoritățile din Bulgaria ajung la concluzia că nu sunt suficiente probe care să conducă la concluzia că reclamanta fusese obligată să facă sex. Este pentru prima oară când Curtea Europeană a Drepturilor Omului pune în discuție relevanța consimțământului în analiza infracțiunilor de abuz sexual și stabilește, după o trecere în revistă a dreptului comparat din mai multe state membre ale Consiliului Europei, precum și a dreptului internațional relevant, că lipsa consimțământului ar trebui să se afle în centrul anchetei pentru viol.

Cauza E.B. contra României (cererea nr. 49089/10, hotărârea din 19 martie 2019): O femeie adultă s-a plâns că, întorcându-se de la câmp către casa ei din sat, a fost abordată de un bărbat care i-a propus să întrețină relații sexuale, ea a refuzat, dar acesta a prins-o cu forța de braț și a condus-o într-un cimitir unde s-a comis fapta, iar ea s-a supus fiind amenințată cu un cuțit. Versiunea făptuitorului a fost că actul sexual s-a comis cu acordul femeii, care nu s-ar fi opus. Parchetul a clasat cauza pe motiv că reclamanta nu a solicitat ajutor unui trecător și că pe corpul său nu erau semne de violență. Curtea Europeană a stabilit că trebuie urmărit penal orice act sexual neconsimțit, inclusiv în absența opunerii de rezistență fizică din partea victimei. Când sunt două versiuni contradictorii, Curtea spune că trebuie făcută o evaluare adaptată la context a credibilității declarațiilor făcute și verificarea tuturor circumstanțelor în care au avut loc faptele, prin audierea persoanelor cunoscute de reclamantă și de făptuitor, cum ar fi prieteni, vecini și alte persoane care ar fi putut să ofere clarificări cu privire la credibilitatea declarațiilor lor, sau prin solicitarea unei opinii din partea unui psiholog specialist. În acest context, autoritățile trebuie să verifice dacă existau motive pentru ca victima să facă acuzații false împotriva pretinsului făptuitor. Mai mult, în cazul de față s-a constatat că femeia suferea de o dizabilitate intelectuală a reclamantei, confirmată de documente medicale, adică se afla într-o situație deosebit de vulnerabilă, ceea ce impunea atât organelor de urmărire penală, cât și instanțelor de judecată, să dea dovadă de o diligență sporită în examinarea declarațiilor sale și să acorde o atenție specială analizei validității consimțământului reclamantei privind actele sexuale în cauză, ținând seama de capacitatea ei intelectuală.

Cauza A.Ö. și H.Ö. contra României (cererea nr. 1455/20, hotărârea din 3 mai 2022): Victima se plânde că atunci când avea vârsta de 13 ani și era într-un centru privat de îngrijire și asistență a copiilor a fost abuzată sexual de un tânăr în vârstă de 20 de ani, fost rezident al centrului; ea susține că a întreținut acte sexuale orale cu acordul ei, el susține că au fost doar sărutări și mângăieri; angajații centrului au susținut că știau de actul sexual oral. Curtea

Europeană a identificat mai multe deficiențe ale procesului penal: concluzii bazate exclusiv pe declarațiile suspectului; având în vedere ipoteza organelor de urmărire penală, deși eronată, potrivit căreia prima reclamantă avea 15 ani la momentul faptelor, niciuna dintre examinările psihologice efectuate în cauză nu a verificat capacitatea acesteia de a-și exprima consimțământul valabil pentru actul sexual care făcea obiectul cercetărilor; prezența stereotipurilor potrivit cărora victima minoră l-a provocat pe un bărbat mai în vârstă să facă sex; lipsa unei anchete efective cu privire la neluarea, de către reprezentanții centrului de îngrijire și asistență, a măsurilor necesare pentru a preveni abuzul și pentru a informa poliția în timp util; lipsa unei reprezentări efective (tatăl fetei se afla în închisoare, minoră a fost reprezentată de un angajat al instituției împotriva căreia fuseseră formulate plângeri în aceeași cauză, precum și de un avocat din oficiu, și niciunul dintre acești reprezentanți nu a depus nicio cerere semnificativă în cursul urmăririi penale și nu a atacat rezoluția procurorului în cauză);

Cauza M.G.C. contra României (cererea nr. 61495/11, hotărârea din 15 martie 2016): O fată în vârstă de 11 ani se juca cu două fete din vecinătate, în casa căreia locuia un bărbat în vârstă de 52 ani; fata invocă că a întreținut relații sexuale cu el și că a fost violată de cei patru băieți ai vecinilor; bărbatul spune că a fost provocat de fată care se îmbrăca foarte sumar și care a susținut că mai întreținuse relații cu acei băieți. România este condamnată pentru că instanțele naționale nu au creat o practică consacrată și consecventă pentru a face o deosebire clară între cazurile de viol și cele de act sexual cu un minor, instanța nu a luat în considerare expertiza psihiatrică a minorei, nu a audiat ca martori pe ceilalți participanți la faptă, nu a luat în considerare diferența de vârstă și de forță dintre abuzator și abuzat, nu s-a acordat atenție suficientă vulnerabilității deosebite a tinerilor și factorilor psihologici speciali implicați în cauze cu violuri asupra minorilor;

Cauza I.C. contra României (cererea nr. 36934/08, hotărârea din 24 mai 2016): O fată de 14 ani, cu o ușoară dizabilitate intelectuală, era la un priveghi; în timp ce s-a dus să aducă niște apă, trei adolescenți au abordat-o și au dus-o în grădina unei case părăsite unde se afla un bărbat de 22 ani. El a întreținut relații intime cu ea. Întoarsă la tatăl ei, i-a spus că a fost violată. Procurorul i-a trimis în judecată pentru act sexual cu un minor. Instanțele i-au condamnat pentru această infracțiune. Curtea Europeană constată că autoritățile s-au confruntat cu două versiuni contradictorii ale evenimentelor: fata susține că a fost violată, bărbații implicați susțin că ea și-a dat consimțământul. Curtea a arătat că lămurirea s-ar putea realiza audiind persoanele cunoscute de reclamantă și făptuitori, ca de exemplu prieteni, vecini, profesori și alte persoane care ar putea oferi lămuriri privind credibilitatea declarațiilor lor sau solicitând opinia unui psiholog specializat; autoritățile ar putea verifica, de asemenea, dacă victima avea motive să facă acuzații false împotriva presupușilor făptuitori.

References

- Valerian Cioclei, *Drept penal. Partea specială I. Infracțiuni contra persoanei și infracțiuni contra patrimoniului*, Ediția 7, Editura C.H. Beck, 2022.
- Valerian Cioclei, „Violul săvârșit asupra unui minor, un nou exemplu de iatrogenie juridică”, în *AUBD - Forum Juridic*, nr. 2/2023, pp. 173-178.

- Cristi Danileț, „Modificarea modificării”, articol din 03.01.2024, disponibil pe *Juridice.ro*, accesat la data de 04.06.2025.
- George-Cristian Ioan, „Infrațiunile de viol săvârșit asupra unui minor și agresiune sexuală săvârșită asupra unui minor – comentarii necritice. Încadrarea juridică a faptelor și stabilirea sancțiunilor penale”, în *AUBD - Forum Juridic*, nr. 1/2024, pp. 213-238.
- Lavinia Lefterache, „Efectul modificărilor legislative în materia infrațiunilor contra libertății și integrității sexuale asupra consecințelor răspunderii penale a minorilor”, în *Caiete de Drept penal*, nr. 4/2023, pp. 9-23.
- Cristina Rotaru, „Pe cine și cum protejăm împotriva abuzurilor sexuale? Scurte referiri la modificările legislației penale intervenite prin Legea 217/2023”, în *AUBD - Forum Juridic*, nr. 2/2023, pp. 64-76.